

การสืบทอดบุคคลในคดีอาญาโดยใช้สื่อภาพและเสียงเชิงปฏิสัมพันธ์

นางพนิดา เศวตสุนทร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

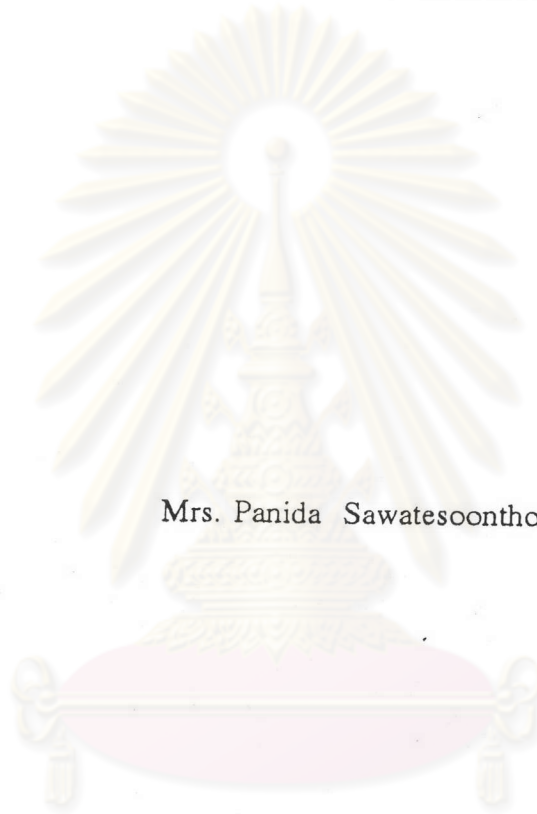
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-539-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WITNESS'S TESTIMONY VIA INTERACTIVE AUDIO AND VIDEO MEDIA

Mrs. Panida Sawatesoonthorn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of law

Graduate School

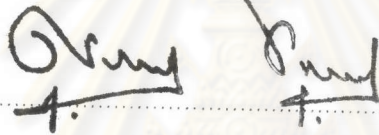
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-539-2

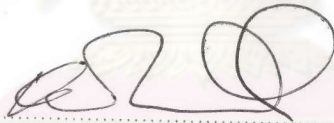
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การสืบพยานบุคคลในคดีอาญาโดยใช้สื่อภาพและเสียงเชิงปฏิสัมพันธ์
โดย   นางพนิดา เสวตสุนทร
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล
   อาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... ศึกษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

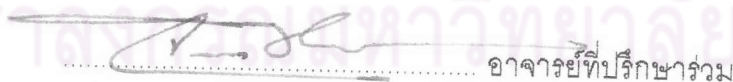
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

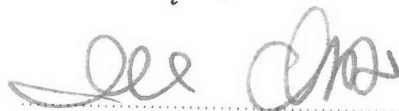
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มุรธา วัฒนะชีวะกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์เข้มชัย ชุตินวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธรรม อยู่โนธรรม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พนิดา เศวตสุนทร : การสืบพยานบุคคลในคดีอาญาโดยใช้สื่อภาพและเสียงเชิงปฏิสัมพันธ์
(WITNESS'S TESTIMONY VIA INTERACTIVE AUDIO AND VIDEO MEDIA) อ.ที่ปรึกษา
: ผศ.มูรธา วัฒนชะวีระกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.จิรนิติ ทัฬหาวานนท์, 165 หน้า.
ISBN 974-635-539-2

เรื่องมือการสื่อสารที่เรียกว่า Video Conferencing เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นการสื่อสารแบบ two way communication โดยสัญญาณภาพและเสียงจะถูกส่งไปในท่อนสัญญาณเดียวกันทั้งไปและกลับ ผู้ส่งสัญญาณและผู้รับสัญญาณสามารถติดต่อสื่อสารโต้ตอบกันได้โดยจะเห็นภาพของบุคคลและเหตุการณ์ซึ่งกันและกันทั้งในระยะทางห่างไกลหรือในระยะใกล้เพียงแค่ห้องติดกัน

หากนำ Video Conferencing มาปรับใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล ก็อาจนำมาใช้ในขั้นตอนการสืบพยานบุคคลได้เพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นการใช้สื่อในระยะใกล้ พยานและจำเลยอาจอยู่ในสถานที่เดียวกันแต่มีได้เผชิญหน้ากัน ทั้งนี้เพื่อปกป้องคุ้มครองพยานซึ่งถือว่าเป็นมาตรการใหม่ที่จะคุ้มครองพยานและช่วยให้ศาลสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีได้ดียิ่งขึ้น ประการที่สองเป็นการใช้สื่อในระยะห่างไกล เพื่อความสะดวกรวดเร็วโดยที่พยานไม่ต้องเดินทางมาเบิกความต่อศาล

การนำเทคโนโลยีการสื่อสารดังกล่าวมาใช้ในการสืบพยานของศาล จะทำให้บุคคลทุกฝ่ายอันได้แก่ ศาล พยาน คู่ความ และสาธารณชนสามารถมาอยู่พร้อมหน้ากันได้โดยผ่านสื่อ อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบการดำเนินกระบวนการ แต่หลักในการดำเนินคดีอาญาต้องสืบพยานเผชิญหน้าจำเลย จึงทำให้การใช้สื่อดังกล่าวต้องถูกจำกัดให้ใช้เฉพาะกรณีที่เหมาะสมและจำเป็นเท่านั้น เช่น ในคดีที่พยานเป็นเด็กหรือผู้เสียหายที่ถูกทำร้ายทางเพศ หรือใช้ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 9 และ 10 นอกจากนี้ยังอาจนำเครื่องมือสื่อสารดังกล่าวมาใช้ในการสืบพยานในสถานการณ์บางประเภทได้ เช่น การส่งประเด็นไปสืบพยาน ณ ศาลอื่นเฉพาะกรณีที่จำเลยละสิทธิตามประเด็น หรือพยานอยู่นอกราชอาณาจักร หรือกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และการสืบพยานโดยใช้สื่อภาพและเสียงนี้ไม่เป็นการขัดต่อหลักการเผชิญหน้าจำเลย ทั้งมีความน่าเชื่อถือสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลยได้

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ ..... ml 15
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... An 5
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... An 5

C770511 : MAJOR LAW

KEY WORD: WITNESS'S TESTIMONY / INTERACTIVE / AUDIO / VIDEO / MEDIA
PANIDA SAWATESOONTHORN : WITNESS'S TESTIMONY VIA INTERACTIVE AUDIO
AND VIDEO MEDIA. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. MURATA
WATANASHEEVAKUL, CO. ADVISOR : DR. CHIRANIT HAVANOND, H.J.D. 165 pp.
ISBN 974-635-539-2

Video conferencing is a relatively new communication technology which is a kind of two-way communication technique. Sight and sound will be transferred back and forth via a single conduit. Sender and recipient of a message can interactively communicate at once. One will be able to see the other and his surroundings, no matter how far they separate.

Video conferencing can be used to help court conduct its proceedings, especially in conducting hearing of witnesses. Conduct of hearing via video conferencing can serve at least two main purposes. First, for the protection of witnesses, court may conduct hearing through video conferencing even though the witness testifying is not so far from the court house, and may be in the same building as the accused. By doing this, court can avoid confrontation between the accused and the witness, and facilitate the witness to testify without being afraid of the accused. Court will then be able to obtain more accurate facts from the witness. Second, in case where the witness who is going to testify is in some place far away from the court house, the court can conduct the hearing much more conveniently and efficiently, since the witness does not have to leave his business and come for a long way just to testify in court.

However, one point is worth mentioning here. Although such modern technology like video conferencing may help the courts conduct its proceedings, and enable all parties, including the court itself, the witness, the parties and the public, to attend the same proceedings through such advance medium, which will surely enhance efficiency of court proceedings and the scrutiny thereof, courts should not and cannot do away with a salient principle in criminal procedural law, i.e., rights of the accused to confront the person testifying against him, without just cause; therefore, the application of video conferencing has to be circumscribed to some really appropriate and necessary, for example, in the case where the testifying witness is a child or the injured in a sexual harassment case, or in cases relating to offences under Chapter 9 and 10 of the Thai Penal Code. Moreover, video conferencing can be used to conduct a hearing in some specific and exceptional situations, such as in the case where the court commissions another court and the accused waives his right to confront the witness in person, or in the case where the testifying witness is outside the Kingdom, or in other cases where the court may, in the interest of justice, conduct such hearing without infringing the accused's right of confrontation, and the testimony obtained by that method is reliable enough to prove the accused's guilt or innocence.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ท่านอาจารย์ ดร. จิรนิติ หนองนันทน์ ที่ได้กรุณาชี้แนะให้ผู้เขียนบังเกิดความสนใจที่จะทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อนี้ และได้กรุณาจับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตลอดจนได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรณา วัฒนนะชีวะกุลที่กรุณาจับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์เข็มชัย ชูติวงศ์ และท่านอาจารย์ สุธรรม อยู่ในธรรม ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณสรวิศ ลิ้มปริงซี่ ที่ช่วยค้นคว้าหาข้อมูลต่างประเทศ และคุณสุวิทย์ เศวตสุนทร ที่ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน

ผู้เขียนขอระลึกถึงพระคุณของมารดาและบิดา ที่ได้ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือ ตลอดจนช่วยดูแลบุตร ทำให้ผู้เขียนได้มีเวลาศึกษาเล่าเรียนและทำวิทยานิพนธ์ต่อในระดับปริญญาโทมาบัดนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมติฐาน	5
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2. หลักและแนวคิดในการสืบพยานบุคคล	8
2.1 แนวความคิดในเรื่องการตรวจสอบการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล.....	8
2.2 หลักเกณฑ์และคุณค่าของการสืบพยานบุคคล	9
2.2.1 ความหมายและประเภทของพยานบุคคล	9
2.2.2 คุณค่าของพยานบุคคล	12
2.2.3 คุณค่าของการสืบพยานบุคคล	13
2.3 ทฤษฎีและแนวคิดในการรับฟังพยานบุคคล	14
2.3.1 หลักและความน่าเชื่อถือของพยานบุคคล	14
2.3.2 หลักเกณฑ์การรับฟังพยานบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา	21
2.3.3 แนวคิดทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	26
2.4 หลักการสืบพยานเผชิญหน้าจำเลย	27
2.4.1 เกณฑ์ในการตรวจสอบความสามารถของพยานบุคคล	32
2.4.2 การเบิกความต่อหน้าศาลและคู่ความฝ่ายตรงข้าม	35

2.4.3 การถามค้ำพยาน	36
2.5 ปัญหาในการสืบพยานบุคคลและความจำเป็นในการใช้สื่อภาพและเสียง	38
3. การสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียง	43
3.1 การสืบพยานในศาลในปัจจุบัน	43
3.1.1 การมาศาลของพยาน	43
3.1.2 การเบิกความของพยานบุคคล	45
3.2 เงื่อนไขในการสืบพยานบุคคลโดยการใช้สื่อภาพและเสียง	49
3.2.1 ประเภทของพยานบุคคล	49
3.2.1.1 พยานที่เป็นเด็ก	49
3.2.1.2 ผู้เสียหายในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 9 ..	55
3.2.2 ประเภทของคดี	57
3.2.2.1 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 9	57
3.2.2.2 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 10	58
3.2.3 ประเภทของสถานการณ์	59
3.2.3.1 พยานบุคคลที่อยู่นอกราชอาณาจักร	59
3.2.3.2 การส่งประเด็นไปสืบพยาน ณ ศาลอื่น	60
3.2.3.3 ในกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม	62
3.3 การใช้สื่อภาพและเสียงในการแพร่ภาพและเสียง	63
3.3.1 การใช้สื่อภาพและเสียง	63
3.3.2 ผู้ควบคุมการใช้สื่อภาพและเสียง	69
3.3.3 ผู้ที่อยู่กับพยานในห้องพิจารณาคดีใช้สื่อภาพและเสียง	70
3.3.4 การตั้งคำถามและตอบคำถาม	71
3.3.5 การบันทึกข้อมูลที่ได้จากการเบิกความของพยาน	72

4. การสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียงในต่างประเทศ	74
4.1 การสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียงในประเทศสิงคโปร์	74
4.2 การสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียงในประเทศอังกฤษ	82
4.3 การสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียงในประเทศสหรัฐอเมริกา	88
5. บทวิเคราะห์ปัญหาเงื่อนไขในการสืบพยานบุคคลในการใช้สื่อภาพและเสียง	93
5.1 ปัญหาหรือผลกระทบในทางทฤษฎีและหลักเกณฑ์ในการสืบพยานบุคคล	93
5.1.1 ปัญหาหรือผลกระทบต่อแนวคิดเรื่องการตรวจสอบกระบวนการพิจารณา ในศาล	93
5.1.2 ปัญหาหรือผลกระทบต่อหลักเกณฑ์และคุณค่าของการสืบพยานบุคคล ..	94
5.1.3 ปัญหาหรือผลกระทบต่อหลักเกณฑ์เรื่องการพิจารณาโดยเปิดเผย ต่อหน้าจำเลย	95
5.2 ปัญหาเงื่อนไขและสถานการณ์ในการสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียง	102
5.2.1 ประเภทของพยานบุคคล	102
5.2.1.1 พยานที่เป็นเด็ก	102
5.2.1.2 พยานผู้เสียหายในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9	104
5.2.2 ประเภทของคดีที่ควรสืบพยานโดยใช้สื่อภาพและเสียง	105
5.2.2.1 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 9	105
5.2.2.2 ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 10	106
5.2.3 ประเภทของสถานการณ์ที่ควรสืบพยานโดยใช้สื่อภาพและเสียง	106
5.2.3.1 พยานบุคคลที่อยู่นอกราชอาณาจักร	106
5.2.3.2 การส่งประเด็นไปสืบพยาน	108
5.2.3.3 ในกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม	109
5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียงกับ การสืบพยานโดยวิธีอื่น	110
5.3.1 การสืบพยานโดยวิธีไต่ถาม	111

	หน้า
5.3.2 การสืบพยานโดยใช้โทรศัพท์สนทนาปิด	116
5.4 ปัญหาและความเป็นไปได้ในการสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียง ในประเทศไทย	119
5.4.1 ปัญหาเรื่องการรับฟังและความน่าเชื่อถือของการสืบพยาน โดยใช้สื่อภาพและเสียง	122
5.4.2 ปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสืบพยานบุคคลโดย ใช้สื่อภาพและเสียง	126
5.4.3 ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการใช้เครื่องมือสื่อสาร	127
5.4.4 ปัญหาเรื่องการถูกคลื่นรบกวนในระหว่างใช้เครื่องมือสื่อสาร	128
5.4.5 ปัญหาในเรื่องบุคลากรที่จะใช้เครื่องมือสื่อสาร	128
5.5 วิธีการสืบพยานบุคคลโดยใช้สื่อภาพและเสียงที่เหมาะสมภายใต้บทบัญญัติ ของกฎหมายและสังคมไทย	129
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	131
รายการอ้างอิง	138
ภาคผนวก	143
ประวัติผู้เขียน	165

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย